

Les nines perdudes d'Assumpció Cid

E De totes les artistes que han deixat alguna empremta a Girona, poques n'hi ha que em resultin tan intrigants com Assumpció Cid (1905-1995). Confeccionava nines de feltre, i això sol ja és una magnífica anomalia en aquesta terra de paisatgistes irredempts. No eren, tampoc, unes nines qualssevol: tiraven a aquella estètica desllorigada, inquietant, una mica pèrfida, que als anys vint havien posat de moda als establiments de preu les alemanyes Lotte Pritzel, Kathe Kruse o Marion Kaulitz, les Lenci italianes i les angleses de Dean's Rag Book. Eren joguines d'adults, noietes de pel·la botides amb serradures a propòsit per ser estimades i destruïdes, com la gran nina que Assumpció Cid va concebre per a un estand de l'Exposició de Barcelona de 1929 amb un vestit fantasiós que simula unes escates de peix. Abans d'enviar-la a la fira, la va disposar en un gronxador a casa seva perquè Josep Jou l'anés a fotografiar com si agafés impuls, amb la faldilla bufada, el cap enrere, els cabells de llana al vent, un rubor pintat a la pel·la de la galta. En una de les imatges també hi apareix ella: una modisteta sofisticada. És una de les poques fotografies seves que es coneixen, tan escasses com la brevíssima literatura que avui encara ens permet recordar-la: el pròleg de Josep M. Folch i Torres al catàleg de l'exposició que va fer a l'estudi de Rafael Areñas a Barcelona el 1927, el de Miquel de Palol per a la Galeria dels Bells Oficis de Girona de l'any següent, i unes notes escadusseres a la premsa local anunciant la seva participació en una col·lectiva organitzada pel GEIEG a l'Ateneu, a la Setmana dels Artistes Gironins d'Igualada de 1925 i a dues exposicions més amb els Amics de les Arts. No se li coneix cap fita remarcable excepte aquella nina de l'Exposició de Barcelona i una distinció obtinguda a Madrid el 1927 amb una parella dels seus ninots. I això és tot. El 1931 es va casar amb Jordi Monsalvatje Iglesias, cap dels serveis veterinaris del Mercat del Peix de Barcelona, i se'n perd el rastre. Passava amb tantes dones, això, quan es casaven... fins i tot amb les intrèpides.

Josep Aguilera, el seu mestre de dibuix, la va retratar en una sanguina que el pas del temps ha diluït fins a la quasi desaparició: del traç originari, a penes sobresurt una mica d'ondulació dels cabells, una arracada de perla, la mirada clara, amb un blanc brillant, audaç, i una lleugera insinuació de l'oval de la cara, d'on ja s'han esfumat del tot els llavis i el mentó. És una trista metàfora del seu destí. Fa molta llàstima, sobretot perquè en les nines d'Assumpció Cid jo hi

PEP DUXANS

veig la primera temptativa de modernitat agosarada i juganera en aquella Girona no gaire feliç dels anys vint. Davant les seves nines, hom pot sentir-se igualment a prop de l'aparador dels grans magatzems El Siglo com de les joguines de Torres-García, Paul Klee o Fortunato Depero, o fins i tot de la fascinació surrealista pels maniquins i els autòmats que arribaria a l'apoteosi amb les nines mutilades de Hans Bellmer. Ella mateixa no era gaire lluny d'aquest esperit quan es va fer retratar disfressada d'enigmàtica princesa índia, imitant una de les seves nines. Objectes d'art o fetitxes, les joguines van tenir a principis del segle xx un paper preponderant en l'estupor de l'individu modern en relació amb els éssers inanimats. Ho intuïen fins i tot els noucentistes més pudorosos, com Rafael Masó, que enmig de la gravetat programàtica d'Athenea trobava sempre el moment de fer-hi lloc a una sessió de putxinell·lis. Assumpció Cid va deixar-ho córrer aviat, però les seves nines pertanyen a aquest món difús entre la infància i el terror.